

Ковальчук С.*

ВПЛИВ НОРВЕЗЬКОГО ТЕРАКТУ НА МІГРАЦІЙНУ ПОЛІТИКУ ЄС

Норвегія – одна з найблагополучніших країн світу, за багатьма рейтингами займає лідируючі позиції щодо рівня життя, економічного розвитку, країна має одні з найкращих у світі соціальні програми. У 2010 році зайняла восьме місце за індексом миролюбності. Скандинавія ніколи не привертала світову увагу масовими виступами, демонстраціями, терактами, кризами. Але 22-ого липня 2011 року сталася подія, яка внесла сумні корективи у ці тенденції. Цього дня в столиці Норвегії Осло трапився подвійний теракт.

Спочатку прогрімів вибух біля комплексу урядових будівель в центрі Осло, а через декілька годин чоловік у поліцейській формі відкрив стрілянину по учасникам з'їзду соціал-демократичної молоді, в молодіжному таборі неподалік від норвезької столиці. За уточненими даними, в результаті вибуху в столиці загинуло 8 осіб, а жертвами стрільби Андерса Брейвіка на острові стали 68 людей. Підсудний зізнався у скоєному, але відмовився визнати теракти злочином, заявивши, що намагався «врятувати Європу». Попутно він звинуватив норвезьку Партію праці в зраді і масовому «імпорті мусульман» в країну. Хотів дати сигнал про необхідність порятунку Європи від ісламського вторгнення. Свої дії він назвав «жорстокими», але «необхідними», за його словами, він хотів побачити реакцію «культурних комуністів» - тобто соціал-демократів, які перебувають при владі в Норвегії з 1927 року. У своєму маніфесті « Декларація незалежності Європи – 2083 » норвежець закликав до терору і заявив, що масова імміграція мусульман до Європи призводить до її ісламізації. Він також обіцяв помститися лібералам, звинувативши їх у зраді християнства через просування ідей мультикультурного суспільства [1].

На перший погляд, події в Норвегії стали несподіванкою для багатьох. Але сьогодні події в Норвегії все ж слід розглядати в контексті наростаючих процесів, що відбуваються як у самій країні, так і в ЄС та світі в цілому. Доводиться визнати, що зростання імміграції, побоювання, які вона породжує, і важкі відносини Європи з ісламом викликають зустрічні екстремістські реакції. Навіть у Норвегії, де толерантність - найвища цінність.

Наслідки будуть дуже значними не тільки для Норвегії, але і для всіх країн ЄС. Безумовно, Норвегія буде приділяти більшу увагу проблемам безпеки, проблемам міжнаціональних відносин. Не виключено, що можуть посилитися, в тому числі на державному рівні, визначені антиісламські настрої. Не дивно, що Норвегія в односторонньому порядку прийняла обмеження дії Шенгенських угод на своїх кордонах і відновлення паспортного контролю. Безперечно, буде посилений контроль за діяльністю правих організацій, фашистських, неофашистських і націоналістичних, які піддадуться, серйозному аналізу з боку правоохоронних органів. Крім того, можна очікувати і серйозних заходів у галузі вдосконалення освітніх процесів, розвитку навичок толерантності в норвезькому суспільстві [2; 3].

* студент 4 курсу спеціальності «міжнародні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Константинов В.Ю.

Безумовно, теракт стане серйозним попередженням для країн Європейського Союзу щодо проблем міграції, відбудеться посилення правих сил серед політичних сил ЄС. Протягом лише останнього півроку заяви про те, що мультикультурна політика мертва, ми почули і від Ангели Меркель, і від Ніколя Саркозі, лідерів найбільших європейських держав, які ще зовсім недавно були впевнені, що саме мультикультурна політика визначає обличчя Європейського союзу. Якщо ми подивимося на вибори, які проходили в різних країнах протягом останніх років, ми побачимо, що в деяких з них праві сили або здобули перемогу, або були близькі до цього. Причому це відбувається в самих різних країнах: і в Нідерландах, і в Австрії, і в Фінляндії, де не так давно перемогу на виборах здобула партія «Справжніх фінів». Ми бачимо посилення правих сил і на рівні європейського парламенту, куди пройшов цілий ряд націоналістичних організацій з різних держав - Великобританії, Угорщини [4].

У підсумку, Європейський Союз виступив з ініціативою посилення співробітництва країн-членів ЄС для запобігання нових терактів в Європі. В Брюсселі пройшло екстрене засідання експертної групи ЄС по боротьбі з тероризмом, на якому були розглянуті останні події в Норвегії та їх можливі наслідки для Європи. На цьому тлі Франція та Німеччина, де зовсім нещодавно були заворушення праворадикалів і проходили гучні дискусії на тему провалу мультикультурної політики, теж відчуває занепокоєння. А якщо враховувати, що до Німеччини за отриманням або продовженням виду на проживання звертаються близько 1,1 млн. іммігрантів з третіх країн, то занепокоєння цілком зрозумілі. 29-ого липня стало відомо, що поліція Німеччини має намір розширити штат співробітників імміграційної служби з метою боротьби з екстремізмом. Між тим, ім'я норвезького терориста вже стає новим знаменом правих екстремістів, які діють в різних куточках Європи [5; 6].

Отже, норвезькі події змусили політичних лідерів Європейського Союзу серйозно замислитись над проблемою міграції та проблемою екстремізму. Європейський Союз переживає на даний момент випробовування єдності – на прикладі викликів у зоні євро та міграційній політиці. Теракт прямо не вплинув на заходи у міграційній політиці країн ЄС, але став трагічним прикладом наявності цих проблем в Європейському Союзі і, насамперед, в Норвегії. Норвегія вже обмежила дії Шенгенських угод, країни ЄС посилили контроль над інформаційними ресурсами, відслідковуючи екстремістські настрої та серйоз налаштовані на вирішення проблеми міграції.

Література

1. Александров С. Последствия теракта в Норвегии в контексте европейской безопасности. Уроки и выводы // Центр стратегических оценок и прогнозов. – М. – 2011.
2. Гусев А. Норвезьке жертвоприношення // Персонал плюс. – К. – 2011. №30
3. Сивокінь П. Шокуючий теракт в Норвегії: нова загроза для Європи / <http://sd.org.ua>
4. Гарбарчук Ю. Норвезький теракт та європолітика / <http://www.unn.com.ua>
5. Лазарева А. Радикальна симетрія // Тиждень. – К. – 2011. № 8
6. Теракт у Норвегії: поліція визнала помилки / <http://ua.euronews.net>